

ICT-VAARDIGHEDEN VERGROTEN? VOLG DEZE TIPS

Zonder uitstekende ICT-vaardigheden redt de moderne docent het niet meer. Maar hoe breng je in kaart waar het op rolletjes loopt en waar het rammelt? Hoe kun je het niveau blijvend verhogen? En hoe kunnen docenten zelf hun lesmateriaal samenstellen? Deelnemers aan de leerlabs van Leerling 2020 wijzen de weg.

Tekst: Louis Stiller / Illustratie: Dik Klut

Bestuurders, directeuren en schoolleiders die willen weten hoe goed docenten kunnen omgaan met ICT, begeven zich op een lastig, maar niet onoverkomelijk parcours. Wat zijn precies ICT-bekwaamheden (zie kader)? Hoe weet je of je docenten over genoeg kennis en vaardigheden beschikken? En hoe kun je – bij gebleken achterstand – voor passende bijscholing zorgen? In de leerlabs van Leerling 2020 doen scholen daar steeds meer ervaringen mee op.

Checklist

Om te weten te komen wat docenten kunnen en welke vaardigheden ze zouden moeten bijspijkeren, maakte het Christelijk Lyceum in Zeist bijvoorbeeld een online checklist voor docenten. Die lijst werkt twee kanten op, verklaart Tessa Heesbeen, docent geschiedenis en opsteller van de checklist, op de website van Leerling 2020. Aan de ene kant krijgt de docent inzicht in zijn eigen ICT-niveau, omdat de lijst laat zien over welke vaardigheden je als docent allemaal moet beschikken. Aan de andere kant krijgt de school informatie waarmee bijscholingstrajecten kunnen worden ontwikkeld en uitgezet: als bijvoorbeeld blijkt dat alle docenten prima met de digitale agenda overweg kunnen, hoeft geen aparte bijscholingscursus te worden ontwikkeld. Het lyceum koos bewust voor een checklist met basisvaardigheden. "Dit zijn de minimale eisen die je kunt stellen," licht Heesbeen toe. "Pas als docenten over deze vaardigheden beschikken, kunnen zij de stap maken naar de didactische ICT-vaardigheden die een grotere rol spelen bij het zelf arrangeren en ontwikkelen van lesmateriaal."

Startbijeenkoms

Ook het IJsselcollege in Capelle aan den IJssel besloot de ICT-vaardigheden van docenten in kaart te brengen om vervolgens gaten te kunnen dichten. Aanleiding was de invoering van laptops en elektronische leeromgevingen op school.

De ICT-coördinator bekeek eerst wat de secties tot nu toe in de leeromgeving (Moodle) hadden gedaan; daarna volgde ze van elke docent minimaal één les en voerde vervolgens een gesprek. Ook liet ze de systeem-

METADATA

Om met behulp van digitale toepassingen de voortgang van leerlingen te kunnen volgen en leer materiaal te kunnen variëren en arrangeren moet leer materiaal van onderwijskundige metadata worden voorzien. Deze metadata beschrijven de werkvorm, het leerdoel en het niveau van het leer materiaal. Momenteel vinden er met betrekking tot metadata kleinschalige pilots plaats waarin scholen samen met aanbieders van leer materiaal proberen te achterhalen wat werkt. De VO-raad onderzoekt in samenwerking met publieke en private partijen welke mogelijkheden er verder bestaan om leer materiaal van onderwijskundige metadata te voorzien.

beheerders een vragenlijst opstellen: over welke digitale vaardigheden moeten docenten volgens hen beschikken? Op basis van dit onderzoek werden de docenten ingedeeld in verschillende trainingsniveaus. Sommige kregen gedegen bijscholing, anderen konden bepaalde stappen overslaan. De belangrijkste conclusie van het IJsselcollege: het helpt zeker om te differentiëren, het startniveau van docenten te onderzoeken en de docenten zelf te betrekken bij de ICT-bij scholing. Het Coornhert Lyceum in Haarlem geeft de tip om een project altijd te beginnen met een startbijeenkomst. Die zet niet alleen het project op de kaart, maar biedt ook gelegenheid om de kennis en vaardigheden van de betrokkenen te testen. Zo gebruikten twee docenten van het Coornhert die een leerlab hadden ingericht, de startdag om collega's via het online prikbord Padlet mindmaps te laten maken over ICT en elektronische lesomgevingen. Die mindmaps leverden niet alleen zelfinzicht op, maar gaven de projectleiders ook een kijkje in de ICT-vaardigheid van hun collega's.

Pilot

Een andere belangrijke vraag is hoe docenten zelf digitaal les materiaal kunnen samenstellen. Het Farelcollege in Ridderkerk raadt aan hiermee altijd te beginnen in een pilot, zeker als nog niet precies bekend is welke kant de ICT-ontwikkeling van de school op zal gaan. Het Farelcollege stond voor de keus om in elk lokaal een rij computers neer te zetten of een andere aanpak te kiezen. Toen in de brugklas tweetalig onderwijs (tto) van het atheneum een iPad-pilot werd gehouden, viel de keuze daarop. "Op dit onderwijsniveau is het gemakkelijker om nieuwe dingen te proberen en naar iets anders te schakelen als het even misgaat", aldus Renée van den Berg, docent wiskunde

en teamleider tto. "De leerlingen en ouders geven ook gemakkelijker feedback." Probeer van de pilot te leren, is het advies van de school. "Tijdens onze pilot bereikte de wifi maar een aantal lokalen en was de downloadsnelheid te laag. Met de hele klas tegelijk een app downloaden, was lastig." Als gevolg hiervan investeerde het Farelcollege in uitbreiding van de infrastructuur, zodat er in de hele school nu stabiele wifi is.

Open opstelling

Als het gaat om het werken met digitale tools, geeft Judith van Sprundel de tip om open te staan voor vernieuwingen. Dez docent Engels en Frans bij Effent in Oosterhout kwam er achter dat de digitale leeromgeving Edmodo ook gebruikt kan worden om contact te leggen met andere scholen. "Ik wist niet dat dit kon, totdat mijn oog viel op een oproep in de nieuwsberichten op de openingspagina van Edmodo." Alle leerlingen van Van Sprundel kregen een *pen pal* op een *middle school* in de Verenigde Staten en er werd driftig gecorrespondeerd – tot diep in de avonduren. Het resultaat was ernaar: de eindexamens werden erg goed gemaakt. Van Sprundel: "Leerlingen moesten een zakelijke brief schrijven en naar aanleiding daarvan kreeg ik zelfs een verbaasde tweede corrector aan de lijn: "Wat heb jij voor een 4-mavo-klas?"

HOUD OP HET GEBIED VAN FINANCIERING DE OPTIES ZO BREED MOGELIJK

Niet alleen op het gebied van digitaal les materiaal of de ICT-infrastructuur, maar zelfs op het gebied van financiering kan het zinvol zijn de opties zo breed mogelijk te houden. Zo onderzocht het Berlage Lyceum in Amsterdam hoe een iPadklas zou kunnen worden gerealiseerd. "In de pilot zijn verschillende modellen gehanteerd voor financiering van de devices; van inkoop door de school tot leaseconstructies," vertelt rector Veldhuzyen op de site van Leerling 2020. "Inmiddels betalen de ouders zelf, wat geen problemen oplevert, omdat het voor aanmelding op de school al bekend is. Voor ouders die niet kunnen betalen, is er een fonds." ■

Meer weten?

Op kennisnet.nl en resultaten.leerling2020.nl is veel informatie te vinden over ICT-bekwaamheden en ICT-vaardigheden van docenten.